

Κυριακή Η΄ Λουκά: η παραβολή του καλού Σαμαρείτη (Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας)

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : Νοεμβρίου 8, 2019

Εξήγησις υπομνηματική εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιον, κεφ. ι΄ [Λουκά 10, 25-37]

«Καὶ ἰδοὺ νομικός τις ἀνέστη ἐκπειράζων αὐτὸν καὶ λέγων· διδάσκαλε, τί ποιήσας ζωὴν αἰώνιον κληρονομήσω; (: Ἐκεῖ που κάθονταν, ἰδοὺ σηκώθηκε κάποιος νομοδιδάσκαλος για να δοκιμάσει τον Χριστό και να αποδείξει ότι δε γνώριζε ο Ιησούς τον νόμο και του είπε: “Διδάσκαλε, ποιο ἔργο αρετῆς ἢ ποια θυσία πρέπει να κάνω για να κληρονομήσω τη μακάρια και αἰώνια ζωή;”). ὁ δὲ εἶπεν πρὸς αὐτόν, Ἐν τῷ νόμῳ τί γέγραπται; πῶς ἀναγινώσκεις; ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν, Ἀγαπήσεις κύριον τὸν θεόν σου ἐξ ὅλης [τῆς] καρδίας σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ψυχῇ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ ἰσχύϊ σου καὶ ἐν ὅλῃ τῇ διανοίᾳ σου, καὶ τὸν πλησίον σου ὡς σεαυτόν (: Και ο Κύριος τού εἶπε: “Στο νόμο τι ἔχει γραφεί; Εσύ που σπουδάζεις και ερευνάς τον νόμο, τι διαβάζεις εκεί για το ζήτημα αυτό; Και πῶς το αντιλαμβάνεσαι;”. Ο νομικός τότε του ἀποκρίθηκε: “Στο νόμο εἶναι γραμμένο το εξής: “Να αγαπᾶς τον Κύριο και Θεό σου με ὅλη σου την καρδιά, ὡστε σε Αὐτόν να εἶσαι ολοκληρωτικά παραδομένος, με ὅλα τα βάθη της εσωτερικῆς και πνευματικῆς υπάρξεώς σου· και με ὅλη σου την ψυχή, ὡστε Αὐτόν να ποθεῖς, με ὅλο το συναίσθημά σου· και με ὅλη τη θέληση και τη δύναμή σου, ὡστε καθετί που θα κάνεις να εἶναι σύμφωνο με το θέλημά Του. Και με ὅλη σου τη δύναμη και με δραστηριότητα ακούραστη να εργάζεσαι για την εφαρμογή του θελήματός Του. Να Του αγαπᾶς και με τον νου σου ολόκληρο, ὡστε Αὐτόν πάντοτε να σκέφτεσαι. Να αγαπᾶς ἐπίσης και τον πλησίον σου, τον συνάνθρωπό σου, ὅσο και ὅπως αγαπᾶς τον εαυτό σου)» [Λουκά, 10, 25-27].

Λέγοντας «**καιρόν**» ἐννοεῖ ἐκεῖνον κατὰ τον ὁποῖο διέμενε ο Σωτήρας στη γη, Αὐτός που εἶναι παντού παρών, και δεν ἀπομακρύνεται ἀπὸ τα πατρικά Του. **Νομικό** βέβαια ἐδῶ ο ευαγγελιστής, ονομάζει τον γνώστη των νόμων, σύμφωνα με τη συνήθεια των Ἰουδαίων, δηλαδή ἐκεῖνον που νομίζει ὅτι γνωρίζει τον νόμο, ἀλλά στην πραγματικότητα δεν τον γνωρίζει ἀκόμα. Αὐτός νόμισε ὅτι θα συναρπάσει τον Χριστό. Και σε ποιους, θα σας πω. Κάποιοι λογοποιοί που ἦταν συνηθισμένοι στις αθυροστομίες, περιφέρονταν σε ὅλη τη χώρα των Ἰουδαίων, ἀκόμα και σε αὐτήν την Ἰερουσαλήμ, κατηγορώντας τον Χριστό και λέγοντας, ὅτι η ἐντολή βέβαια που δόθηκε μέσω του Μωυσῆ εἶναι ἀνώφελη, Αὐτός ὁμως φέρνει καινούργιες διδασκαλίες. Υπήρχαν ὁμως και κάποιοι ἀπὸ ἐκείνους που εἶχαν ἤδη πιστέψει, οι ὁποῖοι ἀντιδρούσαν στα λεγόμενα ἐκείνων, ἀποδεχόμενοι παντού το ευαγγελικό και σωτήριο κήρυγμα. Θέλοντας λοιπόν ο νομικός, δηλαδή νομίζοντας ὅτι θα παγιδεύσει

τον Χριστό να πει κάτι εναντίον του Μωυσή, δηλαδή εναντίον των εντολών που είχε παραδώσει ο Μωυσής, λέγοντας ότι η δική Του διδασκαλία είναι ανώτερη, πλησίασε Αυτόν, πειράζοντάς Τον και λέγοντας: «Τι να κάνω για να κληρονομήσω την αιώνια ζωή;». Τον πλησιάζει με υποκρισία και ύφος προσποιητό, και υποκρινόμενος ότι τον τιμά, τον ονομάζει διδάσκαλο, ώστε με τα καλόλογά του να μη γίνει αντιληπτό το δόλιο πείραγμά του. Αλλά θα μπορούσε κάποιος από αυτούς που γνωρίζουν το μυστήριο της Ενσάρκου οικονομίας να του πει: «Εάν γνώριζες καλά τον νόμο και το βαθύτερο νόημα της διδασκαλίας που είναι κρυμμένη σε αυτόν, δε θα αγνοούσες ότι Αυτός τον οποίο επιχειρείς να πειράξεις, **γνωρίζει τα απόκρυφα και μπορεί να δει καθαρά τις καρδιές αυτών που Τον πλησιάζουν**. Τον αποκαλείς διδάσκαλο, ενώ δεν ανέχεται να μάθει. Υποκρίνεσαι ότι Τον τιμάς, περιμένοντας να Τον παγιδεύσεις».

Πρόσεχε, σε παρακαλώ, πάλι την κακοήθεια στα λόγια του νομικού. Γιατί ενώ μπορούσε να πει: «Τι να κάνω για να σωθώ;», δηλαδή «να αρέσω στον Θεό και να λάβω την αμοιβή από Αυτόν;». Όμως εκείνα τα αφήνει και χρησιμοποιεί μάλλον τα λόγια του Σωτήρα, ρίχνοντας στο δικό του κεφάλι τα γέλια. Επειδή δηλαδή ο Σωτήρας των όλων Χριστός συνήθιζε να μιλά συχνά για την αιώνια ζωή σε εκείνους που Τον πλησίαζαν, μιλώντας, όπως είπα, ο περιαιτολόγος νομικός, χρησιμοποιεί τα δικά Του λόγια. Όμως αν ήσουν πραγματικά φιλομαθής, νομική, θα είχε ακούσει από Αυτόν αυτά που οδηγούν στην αιώνια ζωή, επειδή όμως Τον πειράζεις με κακή πρόθεση, δε θα ακούσεις τίποτε άλλο, παρά μόνο αυτά που έχουν νομοθετηθεί από παλαιά τα χρόνια μέσω του Μωυσή, τα οποία προφανώς δεν είχαν την αιώνια ζωή ως ανταμοιβή, αλλά μόνο αυτήν που είναι δοσμένη εδώ και την απαλλαγή από τα κακά και την ανταπόδοση των καλύτερων. Γιατί λέγει ο προφήτης Ησαΐας: «*καὶ ἐὰν θέλητε καὶ εἰσακούσητέ μου, τὰ ἀγαθὰ τῆς γῆς φάγεσθε· ἐὰν δὲ μὴ θέλητε, μηδὲ εἰσακούσητέ μου, μάχαιρα ὑμᾶς κατέδεται· τὸ γὰρ στόμα Κυρίου ἐλάλησε ταῦτα* (: Εάν λοιπόν θελήσετε και με ακούσετε και συμμορφωθείτε προς τις εντολές μου, θα φάγετε πλούσια τα αγαθά της γης. Εάν όμως δεν θελήσετε και δεν με υπακούσετε και απομακρυνθείτε από εμένα, η μάχαιρα των εχθρών σας θα σας καταφάει". Το στόμα του Κυρίου είναι εκείνο, το οποίο διεκήρυξε αυτά και θα γίνουν όπως τα είπε)» [Ησ.1,19-20].

«*εἶπεν δὲ αὐτῷ, Ὁρθῶς ἀπεκρίθης· τοῦτο ποίει καὶ ζήση. ὁ δὲ θέλων δικαιῶσαι ἑαυτὸν εἶπεν πρὸς τὸν Ἰησοῦν, Καὶ τίς ἐστίν μου πλησίον;* (: Του είπε τότε ο Κύριος: Σωστή απάντηση έδωσες. Να κάνεις πάντοτε αυτό που είπες, και θα κληρονομήσεις τη βασιλεία του Θεού και θα ζήσεις σε αυτή. Ο νομοδιδάσκαλος όμως θέλοντας να δικαιολογήσει τον εαυτό του, επειδή όπως αποδείχθηκε, έθεσε στον Ιησού ένα ερώτημα πάνω στο οποίο του ήταν γνωστή η απάντηση, είπε στον Ιησού: "Και ποιον πρέπει να θεωρώ πλησίον μου σύμφωνα με την Αγία Γραφή;"»)» [Λουκ. 10, 28-29].

Πλην όμως, όταν ο νομικός ανέφερε όσα αναγράφονται στον νόμο, επιτιμώντας την

πονηρία και ελέγχοντας το δύστροπο αλαζονικό φρόνημά του, ο Χριστός που τα γνωρίζει όλα είπε: «Σωστά απάντησες. Αυτό να κάνεις και θα ζήσεις». Έχασε το θήραμά του ο νομικός, σχίσθηκε το δίχτυ της απάτης. Ας πούμε λοιπόν προς αυτόν τα λόγια του Ιερεμία: «*εὐρέθης καὶ ἐλήφθης, ὅτι τῷ Κυρίῳ ἀντέστης* (: Βρέθηκες από τους εχθρούς σου αδύνατος πλέον, κυριεύτηκες από αυτούς• και τούτο, διότι εσύ πεισματικά αντιστάθηκες στον Κύριο)» [Ιερ. 27, 24].

Αφού απέτυχε στο κυνήγι, κυλίστηκε στη φιλοδοξία. Από την απάτη στην υπερηφάνεια, δανείζοντάς τον κατά κάποιο τρόπο οι κακίες μεταξύ τους. Γιατί **ρώτησε όχι επειδή ήθελε να μάθει, αλλά όπως λέγει ο ευαγγελιστής, για να δικαιώσει τον εαυτό του**. Πρόσεχε λοιπόν πώς με εγωισμό και μαζί και με υπεροψία, φώναζε με αναίδεια: «Και ποιος είναι ο πλησίον μου;». «Ποιος είναι αυτός», λέγει, «για να τον αγαπήσω σαν τον εαυτό μου; Είμαι ανώτερος όλων, είμαι νομικός, κρίνω τους πάντες, δεν κρίνομαι από κανένα· δικάζω και δε δικάζομαι· διαφέρω από όλους· όλοι έχουν την ανάγκη μου, εγώ δεν έχω την ανάγκη κανενός· ποιος λοιπόν είναι ο πλησίον μου, για να τον αγαπήσω σαν τον εαυτό μου;». Κανένας πάλι, νομικέ, δεν είναι σαν εσένα; Τοποθετείς τον εαυτό σου πέρα από όλους; Κατέβασε τα φρύδιά σου· θυμήσου τον Παροιμιστή που λέγει: «*κακὸς μεθ' ὕβρεως πράσσει κακά, οἱ δὲ ἑαυτῶν ἐπιγνώμονες σοφοί* (: Ο αμετανόητος κακός άνθρωπος διαπράττει με θρασύτητα το κακό και καυχάται γι' αυτό. Όσοι όμως έχουν αυτογνωσία είναι σοφοί και ταπεινόφρονες)» [Παροιμ. 13, 10].

Πραγματικά **το νόημα της ζωής βρίσκεται σε αυτό, στο να αγαπάμε τον Θεό και τον πλησίον**, χωρίς να εναλλάσσονται από εμάς, αλλά επεκτείνοντας αυτούς πέρα από τα ιουδαϊκά μέτρα, και εντάσσοντας την επέκταση στο νόημα των εντολών που έχουν λεχθεί. Γιατί το να αγαπάμε τον Θεό με όλη την καρδιά μας και την ψυχή μας και τη δύναμή μας, αποκλείει την αγάπη προς τα χρήματα, προς την ηδονή και προς την κενοδοξία, μας βγάζει από τη κοσμική διάθεση, μας κάνει εκλεκτούς από τον κόσμο, μας ενώνει με τον Χριστό και για να μιλήσουμε γενικά μας κάνει από Ιουδαίους, Χριστιανούς. Και η καλώς νοούμενη αγάπη προς τον πλησίον, όταν δεν απευθύνεται μόνο προς τον ομοεθνή, αλλά προς κάθε ομογενή, γίνεται ακόλουθος της αγάπης προς τον Θεό, προσλαμβάνοντας και το κατά μίμηση του Χριστού, το να τον αγαπάμε όχι μόνο όπως τον εαυτό μας, αλλά και περισσότερο από τον εαυτό μας, ώστε να θυσιάζουμε τη ζωή μας για τους φίλους, πράγμα βέβαια που έκανε ο Κύριος. Και επαινέθηκε βέβαια ο νομικός για την καλή απάντησή του, όμως εκδήλωσε το πάθος της αλαζονείας του, λέγοντας ότι κανέναν δεν είναι πλησίον του, γιατί κανείς δεν ήταν εφάμιλλος με αυτόν ως προς τη δικαιοσύνη. Πίστευε δηλαδή αυτά που πίστευε και ο Φαρισαίος εκείνος που έλεγε: «*ὁ Θεός, εὐχαριστῶ σοι ὅτι οὐκ εἰμὶ ὡσπερ οἱ λοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, ἄρπαγες, ἄδικοι, μοιχοί, ἢ καὶ ὡς οὗτος ὁ τελώνης* (: Σε ευχαριστώ, Θεέ μου, διότι δεν είμαι όπως οι άλλοι άνθρωποι, άρπαγες, άδικοι, μοιχοί ή και όπως αυτός ο τελώνης)» [Λουκά 18, 11], μη γνωρίζοντας ότι αυτό βλάπτει τη δικαιοσύνη, το να μην κάνει από αγάπη αυτό που κάνει. Συλλαμβάνεται

λοιπόν και αυτός φτωχός από αγάπη, οπωσδήποτε βέβαια και της αγάπης προς τον Θεό, αλλά όπως είναι φανερό και της προς τον πλησίον, αφού θεωρεί ότι δεν υπάρχει κάποιος πλησίον γι' αυτόν. Και **είναι φανερό ότι, αφού δεν αγαπά τον αδελφό που τον έχει δει, δεν μπορεί να αγαπά τον Θεό, του οποίου δεν έχει δει.**

«ὕπολαβὼν ὁ Ἰησοῦς εἶπεν, Ἐνθροπὸς τις κατέβαινεν ἀπὸ Ἱερουσαλὴμ εἰς Ἱεριχὼ καὶ λησταῖς περιέπεσεν, οἱ καὶ ἐκδύσαντες αὐτὸν καὶ πληγὰς ἐπιθέντες ἀπῆλθον ἀφέντες ἡμιθανῆ. κατὰ συγκυρίαν δὲ ἱερεὺς τις κατέβαινεν ἐν τῇ ὁδῷ ἐκείνῃ, καὶ ἰδὼν αὐτὸν ἀντιπαρῆλθεν· ὁμοίως δὲ καὶ Λευίτης [γενόμενος] κατὰ τὸν τόπον ἐλθὼν καὶ ἰδὼν ἀντιπαρῆλθεν. Σαμαρίτης δὲ τις ὁδεύων ἦλθεν κατ' αὐτὸν καὶ ἰδὼν ἐσπλαγγνίσθη (: Τότε ο Ἰησοῦς με την αφορμή αυτή πήρε τον λόγο και εἶπε: Κάποιος ἄνθρωπος κατέβαινε ἀπὸ τα Ἱεροσόλυμα στην Ἱεριχώ κι ἔπεσε σε ἐνέδρα ληστῶν. Αυτοὶ δεν ἀρκέστηκαν μόνο να του πάρουν τα χρήματά του, ἀλλὰ και τον ἐγδυσαν, τον τραυμάτισαν, τον γέμισαν με πληγές και ἔφυγαν, αφού τον ἀφησαν μισοπεθαμένο. Κατὰ σύμπτωση τότε κατέβαινε στον δρόμο ἐκεῖνο κάποιος ἱερέας, και ἐνῶ τον εἶδε, τον προσπέρασε ἀπὸ το ἀπέναντι μέρος του δρόμου χωρὶς να του δώσει σημασία ἢ κάποια βοήθεια. Το ἴδιο και κάποιος Λευίτης που περνούσε ἀπὸ το μέρος ἐκεῖνο, ἐνῶ πλησίασε και εἶδε τον πληγωμένο, ἀπομακρύνθηκε ἀμέσως και τον προσπέρασε και αὐτός ἀπὸ το ἀπέναντι μέρος του δρόμου. Ἐνας Σαμαρείτης ὁμως που περνούσε ἀπὸ το δρόμο ἐκεῖνο, ἦλθε στο μέρος ὅπου ἦταν ξαπλωμένος, και ὅταν τον εἶδε τον σπλαχνίστηκε και τον πόνεσε)» [Λουκ. 10, 29-33].

Πρόσεχε πῶς παρουσιάζει ο Σωτήρας ποιος εἶναι ο πλησίον, καθαρίζοντάς τον ὄχι ἀπὸ το γένος, οὔτε ἐξετάζοντας την ἀρετή του, ἀλλὰ συνδέοντάς τον με τη φύση, διηγούμενος για ἐκεῖνον που ἔπαθε δεινά ἀπὸ ληστές, στον ὁποῖο ταιριάζει φιλανθρωπία ἀπὸ κάθε ἄνθρωπο, γιατί αὐτό ἀπαιτεῖ ἡ ἴδια ἡ φύση. Δείχνεται ὁμως με την παραβολή και τούτο, ὅτι βρίσκει τον ἀπὸ τη φύση του πλησίον αὐτός που δεν εἶναι υπερήφανος, παρά ο υπερόπτης. Γιατί **ο Σαμαρείτης παρουσιάζεται ἀνώτερος ἀπὸ τον ἱερέα και τον Λευίτη.** Γιατί αὐτοί, ἐνῶ κείτονταν μισοπεθαμένος και με πολύ μεγάλες κακώσεις, τον προσπέρασαν, χωρὶς να αἰσθανθούν γι' αὐτόν τίποτε το ἀνθρώπινο, χωρὶς να στάξουν το λάδι της αγάπης, ἀλλὰ ἐκδηλώνοντας μάλλον ἀσπλαχνο και σκληρό φρόνημα, ἐνῶ ο ἀλλογενής που ἀνῆκε στους Σαμαρείτες ἐκτέλεσε τον νόμο της αγάπης. Ἄκουε βέβαια και την παραβολή:

«καὶ προσελθὼν κατέδησεν τὰ τραύματα αὐτοῦ ἐπιχέων ἔλαιον καὶ οἶνον, ἐπιβίβασας δὲ αὐτὸν ἐπὶ τὸ ἴδιον κτήνος ἤγαγεν αὐτὸν εἰς πανδοχεῖον καὶ ἐπεμελήθη αὐτοῦ καὶ ἐπὶ τὴν αὔριον ἐκβαλὼν ἔδωκεν δύο δηνάρια τῷ πανδοχεῖ καὶ εἶπεν, Ἐπιμελήθητι αὐτοῦ, καὶ ὃ τι ἂν προσδαπανήσης ἐγὼ ἐν τῷ ἐπανέρχεσθαί με ἀποδώσω σοι (: Τον πλησίασε τότε και του ἔδεσε με ἐπιδέσμους τα τραύματά του αφού προηγουμένως τα ἐπλυνε και τα ἀλείψε με λάδι και με κρασί. Κι ἔπειτα τον ἀνέβασε στο ζῶο του, τον πήγε σε κάποιο πανδοχεῖο και τον περιποιήθηκε,

διακόπτοντας έτσι το ταξίδι του. Την άλλη μέρα το πρωί, φεύγοντας από το πανδοχείο που είχε διανυκτερεύσει, έβγαλε δύο δηνάρια, τα έδωσε στον ξενοδόχο και του είπε: Περιποιήσου τον για να γίνει καλά. Και ό,τι παραπάνω ξοδέψεις, εγώ καθώς θα επιστρέφω στην πατρίδα μου και θα ξαναπεράσω από εδώ, θα σου τα πληρώσω)» [Λουκ. 10, 34-35].

Κατά άλλη ερμηνεία: Επειδή σύμφωνα με αυτό που έχει γραφεί «*καὶ ἄνθρωπος ἐν τιμῇ ὧν οὐ συνῆκε, παρασυνεβλήθη τοῖς κτήνεσι τοῖς ἀνοήτοις καὶ ὠμοιώθη αὐτοῖς* (: Ταλαίπωρος άνθρωπος! Ενώ έχει λάβει από τον Θεό την ανυπολόγιστη τιμή της λογικής του φύσεως, δεν συνειτίστηκε, αλλά έταξε τον εαυτό του στη θέση των ανόητων κτηνών, έγινε όμοιος με αυτά κατά τον τρόπο της ζωής και τα ένστικτα)» [Ψαλμ. 48, 21], και κυριεύτηκε από κάθε ζώωδη και ακόλαστη επιθυμία, αφού έγινε απαρχή του γένους μας ο Χριστός, ο οποίος δε γνώρισε αμαρτία, έδειξε πρώτος στον εαυτό Του να υπερβούμε αυτά τα κτηνώδη πάθη. Γιατί Αυτός ανέλαβε τις αδυναμίες μας και βάσταξε τις αρρώστιες μας. Γι' αυτό είπε ότι εκείνον που θεραπεύθηκε τον ανέβασε στο δικό του υποζύγιο. **Γιατί μας έφερε στον εαυτό Του, επειδή είμαστε μέλη του σώματός Του.** Αλλά και σε πανδοχείο τον πήγε· **πανδοχείο βέβαια ονομάζει την Εκκλησία**, η οποία δέχεται και χωρεί όλους. Γιατί δε θα ακούσουμε πια σύμφωνα με τη στενότητα της νομικής σκιάς και της τυπικής λατρείας: «*οὐκ εἰσελεύσεται Ἀμμανίτης καὶ Μωαβίτης εἰς ἐκκλησίαν Κυρίου· καὶ ἕως δεκάτης γενεᾶς οὐκ εἰσελεύσεται εἰς τὴν ἐκκλησίαν Κυρίου καὶ ἕως εἰς τὸν αἰῶνα* (: Στην ενώπιον του Κυρίου συνάθροιση δεν επιτρέπεται να προσέλθει Αμμανίτης και Μωαβίτης και έως δεκάτης ακόμη γενεάς. Στον αιώνα τον άπαντα δεν θα εισέλθει κανείς από αυτούς σε συγκέντρωση Κυρίου)» [Δευτ. 23, 4], αλλά «*πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτούς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος* (: Λοιπόν, πηγαίνετε τώρα και διδάξατε σε όλα τα έθνη την αλήθεια. Και αυτούς που θα πιστέψουν και θα γίνουν μαθητές σας, βαπτίστε τους στο όνομα του Πατρός και του Υιού και του Αγίου Πνεύματος)» [Ματθ. 28, 19] και «*ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστι* (: Αλλά σε κάθε έθνος, καθένας που ευλαβείται τον Θεό και εφαρμόζει δικαιοσύνη στη ζωή του, γίνεται δεκτός από Αυτόν)» [Πραξ. 10, 35]. Και αφού τον οδήγησε στο πανδοχείο, ζήτησε να τύχει μεγαλύτερης φροντίδας. Και πράγματι όταν συγκροτήθηκε η Εκκλησία από τα νεκρωμένα από την πολυθεία έθνη, ο ίδιος ο Χριστός ήταν σύμφωνα με αυτό που έχει γραφεί, που κατοικούσε και περπατούσε μέσα σε αυτήν και **δώραζε κάθε πνευματικό χάρισμα.**

Γι' αυτό και στον **προϊστάμενο του πανδοχείου (αυτός μπορεί να θεωρηθεί ότι αποτελεί τύπο των αποστόλων και των μετά από αυτούς ποιμένων και διδασκάλων)**, ανεβαίνοντας στον ουρανό, έδωσε δύο δηνάρια, για να φροντίσει με πολλή επιμέλεια τον άρρωστο. Και επιπρόσθετα του είπε: «*Εάν δαπανήσει και περισσότερα, όταν επανέλθω εγώ θα σου τα δώσω*». **Δύο δηνάρια ονομάζει τις**

δύο Διαθήκες, και εκείνη που δόθηκε με τον νόμο του Μωυσή και των προφητών και αυτή που δόθηκε με τα Ευαγγέλια και τις αποστολικές διατάξεις, που και οι δύο ήταν ενός Θεού, και έφεραν μία εικόνα του ουράνιου και ενός βασιλέως, όπως και τα δηνάρια, και σφράγιζαν και αποτύπωναν μέσα στις καρδιές μας, με τα ιερά λόγια, τον ίδιο χαρακτήρα, γιατί και μέσα σε αυτές είχε μιλήσει το ίδιο Πνεύμα. Ας χαθούν ο Μάνης, και πριν από αυτόν ο Μαρκίων, οι αθεότατοι, οι οποίοι αποδίδουν αυτές σε διάφορους θεούς· γιατί ενός βασιλεία είναι τα δύο δηνάρια, και μαζί και τα δύο και ισότιμα δόθηκαν στον προϊστάμενό του πανδοχείου από τον Χριστό, τα οποία, παίρνοντάς τα οι ποιμένες των αγιότατων εκκλησιών, τα αύξησαν με τους κόπους και τους ιδρώτες των διδασκαλιών, και τα δαπάνησαν μέσα στην Εκκλησία, και με τη δαπάνη τα αύξησαν περισσότερο (γιατί **τέτοιο είναι το νοητό αργύριο, ενώ δαπανάται, δε μειώνεται, αλλά αυξάνεται, πράγμα που είναι ο λόγος της διδασκαλίας**) και όταν θα επανέλθει ο Κύριος, κατά την τελευταία ημέρα, θα πει ο καθένας: Κύριε, δύο δηνάρια μου έδωσες· Να ξοδεύοντάς τα μέσα στο ποίμνιό μου, έχω κερδίσει και άλλα δύο, με τα οποία αύξησα το ποίμνιο. Και απαντώντας θα πει «*εὖ, δοῦλε ἀγαθὲ καὶ πιστέ! ἐπὶ ὀλίγα ἦς πιστός, ἐπὶ πολλῶν σε καταστήσω· εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ κυρίου σου* (: “Εὕγε δούλε, αγαθέ και πιστέ! Σε λίγα υπήρξες πιστός, σε πολλά θα σε εγκαταστήσω. Εἴσελθε για να λάβεις μέρος στη χαρά του Κυρίου σου”)) [Ματθ. 25, 16-21].

*«τίς τούτων τῶν τριῶν πλησίον δοκεῖ σοι γεγονέναι τοῦ ἐμπεσόντος εἰς τοὺς ληστὰς; ὁ δὲ εἶπεν, Ὁ ποιήσας τὸ ἔλεος μετ’ αὐτοῦ. εἶπεν δὲ αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Πορεύου καὶ σὺ ποιεῖ ὁμοίως (: Λοιπόν, ρώτησε συμπερασματικά ο Ιησούς, ποιος από τους τρεις αυτούς σου φαίνεται ότι έκανε το καθήκον του προς τον συνάνθρωπο και αποδείχθηκε στην πράξη πλησίον και αδελφός εκείνου που έπεσε στα χέρια των ληστών; Και αυτός είπε: “ Πλησίον” του αποδείχθηκε αυτός που τον σπλαχνίστηκε και τον ελέησε. Του είπε λοιπόν ο Ιησούς: Πήγαινε και κάνε κι εσύ το ίδιο. **Δείχνε δηλαδή συμπάθεια σε κάθε άνθρωπο που πάσχει, χωρίς να εξετάζεις αν αυτός είναι συγγενής σου ή συμπατριώτης σου, και χωρίς να λογαριάζεις τις θυσίες και τους κόπους και τις δαπάνες που θα υποστείς για να βοηθήσεις και να συντρέξεις αυτόν που πάσχει, έστω και αν αυτός είναι εχθρός σου.** Έτσι και ο Χριστός, που οι εχθροί του Του έβριζαν «Σαμαρείτη», στην καταπληγωμένη και μισοπεθαμένη από τις αμαρτίες ανθρωπότητα έγινε ο καλός και αγαθός Σαμαρείτης. Και για να τη θεραπεύσει από τις πληγές της, όχι μόνο υπέστη κόπους, αλλά υποβλήθηκε και σε θάνατο σταυρικό)» [Λουκά,10, 36-37]. [ερμην. απόδοση Παναγιώτου Τρεμπέλα].*

Εύλογα ο Κύριος ρώτησε ποιον από τους τρεις θεώρησε ότι έγινε πλησίον εκείνου που έπαθε. Και αυτός απάντησε: «Εκείνος που του έδειξε ευσπλαχνία. Γιατί ούτε ο ιερέας, ούτε ο Λευίτης, έγινε πλησίον εκείνου που έπαθε, αλλά εκείνος που του έδειξε ευσπλαχνία». Και ο Κύριος σε αυτά απάντησε: «Πήγαινε και κάνε και συ το ίδιο». Γιατί είναι ανώφελο το αξίωμα της ιεροσύνης σε εκείνους που το έλαβαν, και σε

εκείνους που νομίζουν ότι είναι νομομαθείς με το να ονομάζονται νομομαθείς, εάν δεν ευδοκιμούν με τα ίδια τα έργα τους. Να λοιπόν **έχει πλεχθεί το στεφάνι της αγάπης σε εκείνον ο οποίος αγάπησε τον πλησίον**. Αυτός ήταν Σαμαρείτης, αλλά όχι αξιοκαταφρόνητος. Γι' αυτό ομολόγησε ο πρώτος μεταξύ των μαθητών, δηλαδή ο μακάριος Πέτρος, λέγοντας τα εξής: «*ἐπ' ἀληθείας καταλαμβάνομαι ὅτι οὐκ ἔστι προσωπολήπτης ὁ Θεός, ἀλλ' ἐν παντὶ ἔθνει ὁ φοβούμενος αὐτὸν καὶ ἐργαζόμενος δικαιοσύνην δεκτὸς αὐτῷ ἐστι* (:“αλήθεια, καταλαβαίνω τώρα πολύ καλά, ότι ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης. Αλλά σε κάθε έθνος, καθέννας, που ευλαβείται τον Θεό και εφαρμόζει δικαιοσύνη στη ζωή του, γίνεται δεκτός από Αυτόν)» [Πραξ. 10, 34-35]. Γιατί ο Κύριος που αγαπά την αρετή, δέχεται όλους εκείνους που είναι εραστές των αγαθών έργων και τους ασπάζεται και τους θεωρεί γνήσιους και τους καθιστά άξιους των μελλοντικών αγαθών.

ΠΗΓΕΣ:

- Αγίου Κυρίλλου, αρχιεπισκόπου Αλεξανδρείας, Εξήγησις υπομνηματική εις το κατά Λουκάν ευαγγέλιον, Πανεπιστήμιο Αιγαίου, ερευνητικό έργο «Οι δρόμοι της πίστης: Ψηφιακή Πατρολογία». (https://greekdownloads3.files.wordpress.com/2014/09/commentarii-in-lucam_.pdf)
- Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας Άπαντα τα έργα, Πατερικές εκδόσεις «Γρηγόριος Παλαμάς», εκδ. οίκος «Το Βυζάντιον», Θεσσαλονίκη 2005, «Υπόμνημα εις το κατά Λουκάν Α΄», κεφάλαιο 10ο, σελ. 437-447.
- Παν. Τρεμπέλα, Η Καινή Διαθήκη μετά συντόμου ερμηνείας, εκδ. Ο Σωτήρ, Αθήνα 1997
- http://www.greek-language.gr/digitalResources/ancient_greek/tools/liddell-scott/index.html
- http://users.sch.gr/aiasgr/Kainh_Diathikh/Biblia/Kainh_Diathikh.htm
- http://users.sch.gr/aiasgr/Palaia_Diathikh/Biblia/Palaia_Diathikh.htm

(Επιμέλεια κειμένου: Ελένη Λιναρδάκη, φιλόλογος)